

Nyelvi laboratóriumokat épít az MSZBT

Az idén lesz húsz esztendeje, hogy hazánkban szervezeten megkezdődött az orosz nyelv oktatása. A társaság központi és vidéki tanfolyamain az idén ezerrel többen tanulnak, mint az elmúlt oktatási évben. Az oktatás eredményességének növelésére az MSZBT szemléltető eszközöket, a helyes kiejtés elsajátítását megkönnyítő magnetofonokat, lemezjátszókat szerzett be.

A legutóbbi hónapokban megkezdődött nyelvi laboratóriumának építése is. A laboratórium a beszéd-készség elsajátításának megkönnyítését szolgálja. A hallgatók fülkékben foglalnak helyet. A fülkéket magnetofonnal látják el a tanár magyarázatainak, kérdéseinek és az azokra adott feleleteknek rögzítésére. A csoport munkáját a tanár egy vezérlő asztalról irányítja. A laboratórium felszerelését filmvetítő, szemléltető táblák és eszközök stb. teszik teljessé.

Az MSZBT nyelvi laboratóriumaiban még az idén megkezdődik a munka. Azt tervezik, hogy a későbbiekben a többi társadalmi szervezetekkel együttműködve nagyobb vidéki városokban, mint Miskolcon, Pécsen, Szegeden stb., fokozatosan kiépítik a nyelvi laboratóriumokat.

Ahol segíteni kell...

TANULÓ ASSZONYOK — CSALÁDI GONDOK

Nehéz a dolgozó nők helyzete akkor is, ha „csak” a munkahelyen és otthon kell helytállniuk. Még nehezebb azoknak az életre, akik tovább akarják képezni magukat szakmájukban, vagy céljuk általános műveltségük bővítése. Ezekre az asszonyokra gondolt az Országos Nőtanács, amikor a fővárosban és a nagyobb vidéki városokban anketók szervezését kezdte meg, amelyekre meghívják a dolgozó asszonyokat, a férjüket, a nagyobb, iskoláskorú gyermekeket. Meghitt hangulattal megbeszélésen egyetlen napirendi pontként azt tanácskoznak meg, milyen segítség kell a dolgozó és tanuló asszonyoknak, hogyan segíthetnek a férjek, s hogyan a gyermekek.

A kezdeményezés rendkívül hasznos, hiszen a városokban és a falvakban mind több dolgozó nő ül ismét az iskolapadban, hogy folytassa hibáján kívül félbeszakadt tanulmányait, megszerezze az általános iskola 8 osztályát, vagy a gimnázium elvégzéséről tanúskodó bizonyítványt. Ez csak úgy oldható meg, ha az egész család segít az otthoni munkában.

Elavult „elmélet”

Tréfásan vagy komolyan az anketán is szóba kerül: le kell számolni végre azzal az elavult „elmélettel”, amely azt mondja, hogy a házkörüli munka csakis a családanya dolga. Véget kell vetni annak a „hitnek”, hogy a főzőkanál forgatása, vagy a mosógép kezelése, egyszerűen az a munka, amit második műszaknak nevezzünk, csak asszonyoknak való, méltatlan a férfiakhoz.

A szegedi üzemi nőtanácsok, illetve bizottságok is tervbe vették ilyen anketók megszervezését. De addig is, míg ezekre sor kerül, felkeresik a tanuló családokat, s elbeszélgetnek a problémáikról, tanácsokat adnak, módszereket a családi munka megosztására. Ilyen beszélgetés alapján mondták el például az egyik, felesége tanulása miatt „háborgó” férjnek — aki éveken át tanult —, itt az ideje viszonzni a szívességet, visszafizetni a kölcsönt, amit felesége eddig adott azzal, hogy biztosította számára az időt a gondtalan tanuláshoz. Magára vállalt mindent, a házimunkától kezdve a gyermekek neveléséig.

A beszélgetés után

S a beszélgetés nem maradt eredmény nélkül. A férj megértette az elmondottakat, sőt azóta rendszeresen segít feleségének a házi feladatok megoldásában. Ugyancsak ebben a családban a nagyobb gyermekek elosztották maguk között a bevásárlás, a mosogatás, s a kisebb mosások gondját. Most már örömmel újságolják, jól jártak, mert tanuló édesanyjuk többet tud segíteni iskolai tanulmányaikban, jobban megérti az 6 problémáikat, s így, ha lehet, édesanyjukat most még jobban szeretik.

De segít a nőtanács egyéb

családi problémák megoldásában is. Legutóbb az egyik szegedi üzemi irodájába hívta ment be az egyik dolgozó nő, s közölte: összeveszett a férjével, annyira, hogy haza sem mert menni, pedig otthon három gyermek várja.

„Köszönöm a segítséget!”

A nőtanács jelen levő képviselője tapintatosan elbeszélgetett az asszonnyal, miért veszekedett össze, aztán karon fogta, s elindult vele haza. A lakásba természetesen az aktivista ment be előbb, ahol pillanatok alatt „felmért a helyzetet”: a járókában sírt a kisgyerek, a másik két nagyobbacska, az asztal körül éhesen, maszatosan, s egy bosszankodó férj, aki már talán az előző napi veszekedést is hajlandó elfelejteni, csak jöjjön vissza az asszony és teremtsen rendet a lakásban, meg a gyerekek között. A nőtanácsot képviselő idős asszony hosszan elbeszélgetett előbb a férjvel, majd a behívott feleséggel. Ezután mindketten megígérték, hogy türelmesebbek, elnézőbbek lesznek egymással, hiszen szeretik egymást. A férj meghatottan mondta a következőket:

— Köszönöm a nőtanács segítségét, látogassanak el máskor is beszélgetésre.

H. M.

Olvasóink írják

Veszélyes útszakasz

Az Alsóvárosi feketeföldkről néhány napja csak veszélyes útszakaszon közlelhetők meg a Belváros. A Csongrád Megyei Építőipari Vállalat ugyanis építkezés miatt lezárta a városba vezető széles útszakaszt, de ugyanakkor nem gondoskodtak az illetékesek arról, hogy helyette megfelelő

„kiszélesítő” úton közlekedhessünk. Kérésünk, hogy megfelelő és biztonságos terelejtést létesítsenek. Ne olyat, mint a mostani, melynek két oldalán vízzel telt kubikgödörök, vizes árkok húzódnak, s szinte életveszéllyel is fenyegethetnek.

Zsiga Istváné

Nem állt meg az autóbusz

Nem első esetben fordul elő, hogy a Tápéról jövő autóbusz nem áll meg a SZEAC-stadionnál levő megállóban. Ez történt az elmúlt hónapban is két alkalommal. Az első, teljesen üres busz vezetője kézzel jelezte, hogy nem áll

meg. Nem sokkal később a következő busz vezetője a villamosra mutatott, s megállás nélkül robogott tovább. Ekkor már többen elégedetlenkedtünk a dísznek elhelyezett „autóbuszmegálló” jelzőtábla mellett.

M. L.

Hidrológiai decennium

Az UNESCO rendezésében ez év január elsején megkezdődött a nemzetközi hidrológiai decennium. Magyarországot sokat vár a decennium eredményeitől, többek között azért, mert programján főleg az aszályos, illetve a túl sok vízzel rendelkező területek kérdései szerepelnek, s nálunk mind a két szélsőséges típus megtalálható.

A decennium magyar nemzeti bizottsága most készítette el a nagyszabású nemzetközi akcióprogramot magyarországi alapprogramját. Ezek szerint, s az illetékes UNESCO szervek egyetértésével, szeptemberben hazánkban kerül sor a nemzetközi decennium első tudományos rendezvényére, a kísérleti vízgyűjtő területekkel foglalkozó symposionra.

A Szeged környéki burgonyatermesztés fejlesztése

A Dél-Magyarország december 2-i számában cikk jelent meg a Szeged környéki burgonyatermesztésről és annak nehézségeiről. A cikk végén írója megállapítást tett, hogy helyesebb a Nyírségből hozott burgonya vetőgumó helyett az itt megtermelt burgonyát felhasználni ültetés céljára.

Néhány évtizede a homoki tanyavilágban kiterjedten foglalkoznak az úgynevezett tarlóburgonya termesztésével. E célra rózsás típusú burgonyák honosodtak meg, elsősorban Ojtott-rózsás, Tompa-rózsás stb. és ezeket évről évre mindenféle vetőgumócsere nélkül fenn tudják tartani tarlóültetéssel. A tarlóburgonya termése piacra kerül és például a szegedi piacon a fajtákért a vásárlók kétszeres árat fizetnek, mint a Nyírségből való utántermesztett étkezési burgonyáért. A tarlóban termelt burgonya a következő év, rozs utáni tarlóültetésig különösebb nehézség nélkül pincében, vagy veremben eltartható. Rendszerint június első napjaiban ládába szedik, csiráztatják, s a rozs learatása után azonnal felszántott, esetleg szerves trágyával frissen trágyázott homokba elültetik. E tarlóültetésű burgonyák a leromlás jeleit nem mutatják.

A tarlóban termelt burgonya alkalmas tavaszi elülte-

tésre is. Egészségesebb lombozatú és termése is több, mint a tavaszi ültetésűből származó vetőgumóé.

A kísérletek

A Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet mintegy két évtizede tanulmányozza a homoki parasztság tarlóburgonyatermesztését és ezzel kapcsolatban számos kísérletet is végzett. E munkát először dr. Somorjai Ferenc ny. intézeti igazgató kezdte, s kísérletei alapján eredményeit közölte is. Az 50-es években intézetünk több kutatója is foglalkozott a tarlóburgonya termesztésével. 1956 óta a kiskundorozsmai homoki kísérleti telepünkön vetésforgás rendszerű kísérleteiben a tavaszi ültetéshez évről évre tarlóban előállított vetőgumót használjuk igen jó eredménnyel. A termés az ilyen vetőgumóval mindenkor biztonságosabb volt.

A környező homoki községekben 1960-tól kezdve összegyűjtöttük mindazokat a tarlóültetési célra használt tájfajtákat, amelyek a piacon keresettek és minősítésünk alapján jónak bizonyultak. Összehasonlító kísérleteinkben volt több mint két-szeres termés is a tavaszi ültetésűből származó vetőgumó terméséhez viszonyítva, de 1963-ban is 45 száza-

lékkal több és 1964-ben például az Ojtott-rózsás 55 százalékkal adott többet. Figyelemre méltó adat az is, hogy a termésnek így 82 százaléka étkezési méretű, amíg a tavaszi ültetésűből származó termésnek ezzel szemben csak 32,5 százaléka lett étkezési célra alkalmas.

Az 1964 évi kísérletünkben összehasonlítottuk a Kisvárdai rózsát is és azt az eredményt kaptuk, hogy a Kisvárdai rózsás is alkalmas nyári ültetésre és a nyári ültetéssel leromlása ellen eredménnyel védekezhettünk.

Kísérleteink azt is bizonyították, hogy a nyári ültetés utántermesztésével mind a tájfajták, mind az elismert fajták csak egy év-mentesek a leromlástól.

Az egy év a maga nemében elegendő, mert a Szeged környéki homokon kialakult gyakorlat szerint évről évre megvan a lehetősége a tarlóburgonya termesztésének vetőgumó fenntartási célból és vele párhuzamosan a tavaszi ültetésű burgonya termesztésének is étkezési célra. Ennek figyelembevételével javaslatunk a burgonyaelállítás megjavítására a következő:

Burgonyavetőgumó előállítása

A homoki tsz-ekben a jelenlegi gyakorlattól eltérően a tarlóburgonya termés feleslegét ne értékezzék, hanem azt tárolják tavaszi ültetéshez. Több év átlagában egy kataszteri holdon 35 mázsa tarlóburgonya terem, s csak kivételesen száraz nyáron fordul elő 20—25 mázsa termés. A tsz-gazdáknál visszamaradó feles terméskből jut a következő nyárra a tarlóültetéshez vetőgumó, a tsz-eknek jutó fél termés pedig tavaszi ültetés céljára szolgáljon. Figyelembevéve a szárazabb évjáratokat, minden kataszteri hold tarlóburgonya után a tsz-nek 1 hold beültetésére elegendő

vetőgumó jut és a közepes, vagy jobb csapadékelátást nyáron is még marad feleslege piaci értékesítésre.

Az étkezési burgonya termesztése

Tavaszi ültetésben a tarlóburgonya jó agrotechnikát és főleg táperőben jól ellátott talajt kíván, amit egyrészt szerves trágyával, másrészt műtrágyával kell biztosítani. A szerves trágyák közül vagy istállótrágyázunk holdanként 150 mázsa mennyiséggel, vagy zöldtrágyázunk. Mind az istálló- mind a zöldtrágyát burgonya alá 120 kilogramm szuperfoszfáttal és 80 kilogramm kálsóval kell kiegészíteni. Azért, hogy a trágyázás gazdaságon belül biztosítható legyen, burgonyás vetésforgó kialakítása szükséges. A vetésforgó 3 szakaszból álljon:

1. év: takarmánynövények, mégpedig őszi keverék-takarmány szőszösbükkönyös rozból és utána kukorica csalamádé másodvetésben. Ha a gazdaság nem tud istállótrágyát biztosítani, úgy a szőszösbükköny zöldtrágyának szántandó alá.

2. év: burgonya. 3. év: rozs. E vetésforgó a takarmányozási és trágyázási alap megteremtésén túl burgonyából a jelenlegi 38 mázsa holdankénti átlag helyett mintegy 60 mázsa ad és rozból is 2—2,5 mázsaival több terem, mert kísérleteinkből megállapítottuk, hogy a rozsok a kukoricánál ennivel jobb elővetemény a burgonya.

A tarlóültetésre természetesen a vetésforgón kívül roztáblákon kell helyet biztosítani.

Ha egy homoki gazdaság szántóterületének mintegy 10—15 százalékán alakít ki ilyen burgonyás vetésforgót, az már jelentős szántóföldi többletjövödelmet is eredményez, ami számításaink szerint mintegy 6 ezer forint többlet.

Ilyen vonatkozásban helyes tehát a Dél-Magyarország december 2-i számában közölt megállapítás, s e cél a tsz-ek vezetőinek, szakembereinek kellő hozzáállásával és a járási tanács vb. mezőgazdasági osztályának segítségével el is érhetjük. Ez pedig Szeged város és a környéke jó minőségű burgonyával történő ellátását feltétlenül biztosítja.

Dr. Antal József
Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet

Kosár — külföldnek

Alpáron, mint annyi más Tisza menti kis faluban, a kosárfonás évszázadok óta kedvelt szórakozás a hosszú téli estéken. Az alpáriak valamikor csak saját maguknak készítették a szebbnél szebb kosarakat. Jelenleg a helyi háziipari szövetkezetben dolgoznak a kosárfonás mesterei és az itt készülő 25—30 féle kosárból, évente mintegy negyvenezret szállítanak külföldre. Képünk az alpári szép kosárokra ábrázolja. Ízlésesek, divatosak: érthető, miért oly kelendők külföldön. Vagy talán a „házi” háziasszonyoknak is tetszik?...

Országos fesztiválokkal zárul az ifjú műkedvelők kulturális szemléje

Országos fesztiválokkal és találkozókkal zárul az idén az ifjú műkedvelők öt éves kulturális szemléje. Az események sorát, amelyet 1960-ban a KISZ, valamint a különböző társadalmi és tömegszervezetek, illetve állami szervek együtt hirdettek meg, 1965-ben a felszabadulás 20. évfordulóját és a világ ifjúságának IX. találkozóját köszönti.

A következő hónapokban Pécsen az ország legjobb népi táncosai, Békéscsabán a falusi, Székesfehérvárott pedig az üzemi színjátszók adnak számot tehetségükről, felkészültségükről. A szimfonikus zenekarok seregszemléjét Budapesten, a kamarazenekarokét Veszprémben tartják. Az országos társastánc-vevőn résztvevőit Miskolcra látja vendégül. Az amatőr tánc- és dzsesszzenekarok Szombathelyen lépnek pódiumra. Az irodalmi színpadok hetének

eseményprogramja a költészet napjához kapcsolódik majd, és Győrött kerül sorra. Mezőkövesden országos népművészeti szakmai kiállítás nyílik, Budapesten pedig a gyerekek vizsgáznak majd rajzaikkal a gyereklátogatók előtt. Ezenkívül országos dalostárlkozó, amatőr filmfesztivál és a bábjátékosok seregszemléje szerepel a programban.

Az együttesek és szolisták előbb szűkebb hazájuk közönsége előtt lépnek fel, majd — teljesítményük arányában — fokozatosan tovább jutnak: járási, városi, kerületi versenyeken vesznek részt. Végül a megyei seregszemléken szereznék jogot arra, hogy egy-egy művészeti ág országos fesztiválján is elinduljanak. A legjobbakat a kulturális szemle arany-, ezüst- és bronzjelvényekkel, illetve oklevelekkel és emléklapokkal jutalmazza.